

Gjør Det Selv



VANSKELIGHETSGRAD

Det krever nøyaktighet å få lokket til å passe perfekt. Fjerner du for mye av emnet, er skaden skjedd, og da lukker det ikke helt tett.

LETT

VANSKELIG



TIDSFORBRUK

En lang arbeidsdag.



PRIS

Har du en tørr bjørkekubbe liggende, handler utgiftene kun om slipepapir og litt "shine juice".

Med et skarpt U-jern kan du forme lokket akkurat slik du vil.

FINE DETALJER OG FLOTT FINISH MED

3500

OMDREININGER I MINUTTET

Vil du gjerne utfordres ved dreiebenken, så les med her.

Vi dreier en skål av bjørk med et lokk som passer perfekt.

Til slutt sliper og polerer vi etter alle kunstens regler.

En ting er å dreie en enkel skål uten lokk. Noe ganske annet er det å dreie en skinnende flott skål med et lokk som skal si "plopp" når du åpner det. Det krever presisjon, tålmodighet og en stødig hånd. Vi bruker et emne av bjørk som har ligget til tørk i to år, og viser hvordan du dreier deg inn til kjerneveden, lager lokket, huler ut skålen og sliper og polerer den i flere omganger.

Det finnes ingen raske snarveier, men med flittig sliping og en såkalt "shine juice" til å polere med, kan du oppnå mye dybde i overflaten samtidig som du bevarer treets flotte struktur. □



Nøkkelen til en speilblank overflate er en såkalt "shine juice", som består av tre like deler skjellakk, linolje og teknisk sprit, her i form av forgasservæske.

Oppspenning og grovskrubbing

Når emnet er spent opp mellom gripekloen og pinoldokken, er det tid for å grovskrubbe. Det betyr egentlig bare at bark og ujevnheter skal fjernes, til emnet kommer i balanse. Spesielt i starten fyker tresplintene rundt, så det er viktig å huske vernebriller.

Når emnet er i balanse og tresponene blir finere, bruker vi et såkalt flatjern til å forme et lite utstikk, som gripekloen senere spennes fast til.



1 **Spenn opp emnet mellom medbringeren og pinoldokken**, og plasser deretter anlegget slik at det er 2-3 cm luft mellom det og emnet. Sjekk at emnet kan dreies rundt uten å støte mot anlegget.



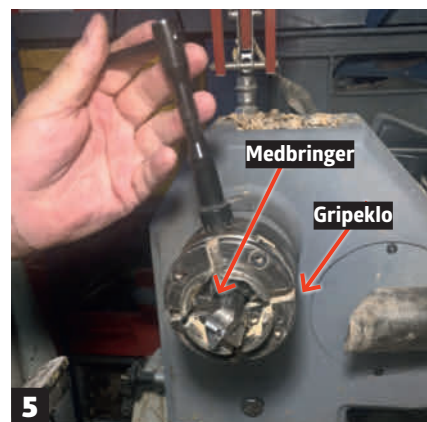
2 **Grovskrubb emnet med et U-jern** til det kommer i balanse og all bark og alle ujevnheter er borte. Før jernet langs anlegget, og husk vernebriller. Det kommer til å fyke store trefliser rundt deg.



3 **Skrubb videre med U-jernet**, til emnet fremstår lyst og jevnt. Når det ikke "slår" mot jernet lenger, er det i ferd med å bli helt balansert.



4 **Lag et lite utstikk i emnet med en skrålmeisel**, før du tar det ut av dreiebenken. Det er viktig at kanten på utstikket er så nært på 90° som mulig.



5 **Ta av medbringeren**, og snu deretter emnet slik at gripekloen kan spennes fast rundt utstikket du lagde.

Liten skål, mye sagflis

Et treemne med en diameter på 20 cm virker kanskje stort, men ikke la deg narre. Tre er forskjellig, og dette bjørkeemnet var forholdsvis porøst, noe som innebar at vi måtte fjerne mye for å komme inn til kjerneveden. Velger du et lite emne, risikerer du med andre ord at skålen din blir veldig liten.



6 **Marker med en blyant der du ønsker at lokket skal begynne**. Det ser stort ut, men når du først begynner å dreie, er det kjekt å ha litt ekstra treverk å gjøre det fint med.

Formen bestemmes

Nå er det tid for å forme skålen. Vi begynner med å markere en omtrentlig diameter på lokket med et U-jern, før vi markerer en omtrentlig bunn på skålen med det samme jernet.

Herfra er det kun kreativiteten som setter grenser for hvordan skålen og lokket utformes. Skal lokket sitte helt tett, er det viktig at "kanten" på det blir helt rett, og at det dreies av med stødig hånd, slik at det ikke blir skadet.



1 Marker hvor lokket cirka skal begynne.

La heller diameteren på lokket være litt for bred enn litt for smal, ettersom du alltid kan gjøre den smalere.



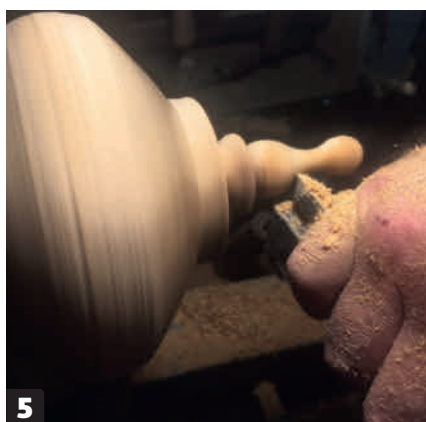
2 Marker bunnen på skålen, slik at du har oversikt over hvor mye tre du har å jobbe med. Når størrelsen på skålen er definert, er det enklere å gjøre seg tanker om formen.



3 Form skålen slik du ønsker at den skal se ut. Vi vil gjerne ha den til å være forholdsvis rund. Derfor fjerner vi en del tre i både toppen og bunnen av skålen. Jo mer tre du fjerner i bunnen, desto "lettere" uttrykk får skålen.



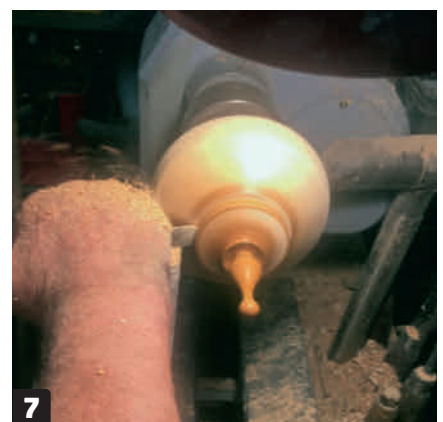
4 Legg en skrå meisel til rette på anlegget, og bestem diameteren på lokket. Det er viktig at "kanten" på lokket blir helt rett for at det skal kunne sitte helt tett.



5 Form den øverste delen av lokket med et U-jern. Vi gir full gass med små krummelurer og en liten knapp på toppen.



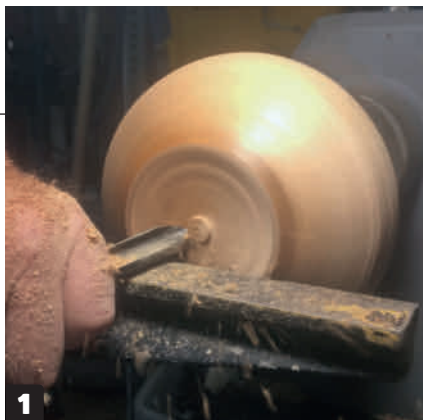
6 Slip knoppen med stålull. Fordelen med stålull er at du kan komme til i alle kroker, samtidig som du nesten ikke fjerner noe tre. Bruker du derimot sandpapir, kan du fort komme til å endre på formen.



7 Dreie med stødig hånd lokket av selve skålen med en skrå meisel. Når du har jobbet deg 2-3 cm inn, sages det siste stykket av med ei baufil for å minimere risikoen for å skade lokket.

Uthuling, tilpassing av lokk og finish

Skal finishen være på topp, er det nå det gjelder. Vi begynner med å hule ut litt av skålen, før vi lager plass til lokket. Her er det ingen annen utvei enn å øke diameteren på hullet i skålen og fortløpende sjekke om lokket passer. Tar du av for mye, er løpet kjørt, og da må du leve med et lokk som ikke sitter helt tett. Når lokket passer, trykker vi det i og sliper overgangen mellom lokket og skålen til den blir fullstendig glatt. Til slutt polerer vi skålen med vidundermiddelet "OB Shine Juice".



Hul ut skålen med et U-jern. Du skal ikke dypere enn 2-3 cm i denne omgangen, og sørg for ikke å føre jernet helt ut til kanten, fordi lokket skal ha noe å "hvile" på.



Drei ut et lite platå med en skrå meisel, som lokket kan "hvile" på. Passer ikke lokket i skålen, må du fjerne litt mer tre så diameteren økes gradvis. Det er en hårfin balanse, der hver millimeter teller.



Fjern lokket, og hul ut resten av skålen med et U-jern. Snu anlegget så du kommer enklere til, og før jernet sakte fra skålens sentrum og ut i langsomme bevegelser.



Trykk lokket helt fast, og utjevn overgangen mellom skålen og lokket med et U-jern. Husk å holde jernet på anlegget, så det kan styres nøyaktig. Det finnes ikke noe verre tidspunkt å gjøre feil enn sent i prosessen.



Slip skålen først med korn 240, og deretter med korn 320, 400 og 600. Spesielt overgangen mellom skålen og lokket skal slipes til de nærmest smelter sammen.

Slip heller en gang for mye ...



Vil du ha en flott, glatt overflate, er sliping veien frem. Har du slipepapir i korn 240, 320, 400 og 600, er du godt dekket inn. Det er en god idé å slipe fortløpende, fordi det fremhever formen og avslører ujevnheter.



Tøm en god slant "shine juice" på en klut, og poler skålen til du merker at den er mettet og ikke tar imot mer "juice". La skålen tørke til neste dag.



Poler skålen ytterligere to ganger med "shine juice". Jo flere lag du gir den, desto mer dybde får du i overflaten. Til slutt gjenstår bare å rydde plass i bokhyllen til verket.